

Хомутянський В.В.

Університет державної фіскальної служби України

АДМІНІСТРАТИВНІ ПРОЦЕДУРИ МИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ

Стаття присвячена вирішенню окремих теоретичних питань визначення сутності адміністративних процедур митної діяльності. До основних визначальних ознак, які характеризують поняття «адміністративна процедура», віднесено такі: 1) публічний характер та особливий суб'єктний склад – адміністративна процедура здійснюється в публічній сфері, безпосередньо пов'язана із діяльністю органів публічної адміністрації і супроводжується використанням ними відповідних владних повноважень з урахуванням публічних інтересів; 2) нормативний характер – адміністративна процедура врегульована адміністративно-правовими нормами, які чітко регламентують діяльність уповноважених органів та посадових осіб; 3) індивідуальний характер – прийняте у справі рішення стосується конкретних фізичних або юридичних осіб, що перебувають у стосунках з органами публічної адміністрації; 4) безспірний характер – предметом адміністративної процедури є індивідуальні адміністративні справи, в яких не вирішуються суперечки і не розглядаються скарги осіб на дії та рішення публічної адміністрації; 5) стадійний характер – передбачає послідовну реалізацію декількох стадій за умови, що кожен наступний етап має своєю «відправною точкою» правовий результат попереднього етапу; 6) особлива спрямованість – адміністративна процедура не має своїм результатом застосування примусових заходів, її мета полягає у забезпеченні реалізації прав або обов'язків певного суб'єкта правовідносин у сфері державного управління; адміністративна процедура завершується прийняттям відповідного нормативного акта, обов'язкового для виконання.

У результаті проведеного дослідження визначено, що місце адміністративних процедур укладання адміністративних договорів у системі адміністративних процедур становить перспективний предмет подальших наукових досліджень.

Ключові слова: адміністративна процедура, митна діяльність, суб'єкт владних повноважень, державний контроль, орган державної влади.

Постановка проблеми. Розвиток проблематики адміністративних процедур загалом та у діяльності митних органів зокрема зумовлює виникнення окремих невирішених теоретичних питань визначення сутності адміністративних процедур. Так, постає актуальною ідея про регламентацію процедури укладення адміністративних договорів, що за законодавством Німеччини належить до сфери дії Закону Німеччини «Про адміністративні процедури». Сприйняття такої позиції німецького законодавця дало б змогу і в українській системі публічного адміністрування встановити принципи й правила укладення адміністративних договорів, які б забезпечували права приватних осіб у відносинах із владарюючими суб'єктами. Проте ні поміж науковців, ні в судовій практиці немає однозначного розуміння, які договори за участю суб'єктів владних повноважень мають ознаки адміністративних, що ускладнює правозастосування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням, пов'язаним із дослідженням адміні-

стративних процедур, присвячено низку наукових праць таких вітчизняних і зарубіжних учених, як: В. Авер'янов, Д. Бахрах, Ю. Битяк, О. Бандурка, Н. Галіцина, Е. Демський, О. Кузьменко, О. Миколенко, Е. Талапіна, Ю. Тихомиров, В. Шкарупа та ін. Безпосередньо проблему класифікації видів адміністративних процедур розробляли С. Агафонов, М. Єфремов, П. Кононов, О. Лагода, І. Лазарев, С. Стеценко, В. Тимошук. Різноманітні аспекти процесуальної регламентації порядку розгляду адміністративних справ, запобігання та протидії правопорушенням неоднаково визначаються вченими-адміністративістами та фахівцями інших галузей права.

Постановка завдання. Метою статті є вирішення окремих теоретичних питань визначення сутності адміністративних процедур митної діяльності.

Виклад основного матеріалу. Термін «процедура» вживається в багатьох науках. Він походить своїм корінням від французького *procedure* та латинського *procedo*, що означає проходити або просувати

[1, с. 34]. Процедура визначає порядок здійснення суб'єктами правовідносин юридично значущих дій, сукупність яких становить юридичний процес [2, с. 15].

Н. Галіцина процедурою вважає самостійне цілісне утворення, регламентоване юридичними нормами, яке визначає порядок здійснення учасниками відносин юридично і соціально значущих дій та забезпечує реалізацію нормативно-правового регулювання суспільних відносин [3].

Процедура є правовою моделлю певних видів діяльності, тому адміністративну процедуру розуміють як нормативно-правове закріплення тих видів діяльності, які реалізуються в межах адміністративних правовідносин і виражаються в установленій законом правовій формі [4, с. 92].

О. Миколенко пропонує розглядати адміністративну процедуру як врегульовану адміністративно-процедурними нормами послідовність дій суб'єктів нормотворчої і правозастосовної діяльності, структурованих відповідними процедурними відносинами, щодо прийняття нормативно-правових актів управління та вирішення адміністративних справ [5, с. 29].

Деякі автори вважають адміністративну процедуру витоком процесу [6, с. 112–113], деякі, навпаки, розглядають процес як різновид процедури (причому найбільш досконалий) [7, с. 576], інші взагалі не проводять розмежування між «процесом» та «процедурою», вважаючи ці поняття рівнозначними [8, с. 6], нарешті, низка вчених аналізує адміністративні процедури як складову частину (елемент) адміністративного процесу [9, с. 11; 10, с. 404].

Ключовою у цьому визначенні є категорія «порядок», під яким розуміють сукупність послідовно вчинюваних дій органів виконавчої влади та прийнятих владних управлінських рішень, логічно поєднаних і спрямованих на досягнення певного результату.

Принаймні, є два підходи до розуміння адміністративної процедури. Перший – описує через процедуру майже всю діяльність суб'єктів публічної адміністрації. Другий – відносить до процедурної певну частину такої діяльності. І тут є безліч варіантів вирішення питання, що охоплюється адміністративною процедурою.

Названі підходи дають можливість розуміти адміністративні процедури як: 1) діяльність органів публічної влади, перш за все органів публічного управління (органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб – адміністративних органів), що будучи визначена нормами права, реалізується в межах їхніх

відносин з фізичними та юридичними особами та спрямована на реалізацію їхніх прав, свобод і законних інтересів; 2) формалізований порядок, врегульований правовими нормами; 3) один з процедурних видів діяльності органів публічного управління щодо реалізації прав, свобод, обов'язків та інтересів фізичних і юридичних осіб, серед яких наше дослідження буде базуватися на першому розумінні.

Сучасна юридична природа адміністративної процедури базується:

– на положеннях Конституції України, які зокрема констатують потребу для органів публічної адміністрації: діяти відповідно до певного порядку (процедури) на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (ст. 19); належним чином, відповідно до певного порядку (процедури), реагувати на індивідуальні чи колективні звернення і, як наслідок, надавати обґрунтовану відповідь у встановлений законом строк (ст. 40);

– на концепції адміністративної реформи України [11];

– на теоретичних напрацюваннях українських адміністративістів, які стосуються обґрунтування самої ідеї адміністративних процедур та їх місця в системі адміністративного права й адміністративного процесу.

Особливість сучасного розуміння сутності адміністративних процедур полягає в тому, що, незважаючи на їх соціальну важливість і затребуваність, наразі в Україні ще не прийнято єдиного нормативно-правового акта рівня закону, який би врегулював ці питання. Є декілька альтернативних законопроектів, зокрема і проектів кодифікованих нормативно-правових актів. Правове регулювання адміністративних процедур здійснюють закони України від 2.10.1996 р. № 393 «Про звернення громадян», від 6.09.2012 р. № 5203-VI «Про адміністративні послуги», від 19.05.2003 р. № 966-IV «Про соціальні послуги», від 20.03. 2015 р. № 222-VIII «Про ліцензування видів господарської діяльності» тощо. У проекті Адміністративно-процедурного кодексу України від 3 грудня 2012 р. під адміністративною процедурою пропонується розуміти визначений законодавством порядок адміністративного провадження, тобто сукупність послідовно здійснюваних адміністративним органом процедурних дій і прийнятих процедурних рішень з розгляду та вирішення адміністративної справи, що завершується прийняттям адміністративного акта і його виконанням [12; 13].

Адміністративний акт – це прийняте суб'єктом публічного адміністрування рішення, що має

індивідуальний характер, спрямоване на набуття, зміну та припинення прав, виконання обов'язків приватних осіб та задоволення публічного інтересу. Більшість суб'єктивних прав приватних осіб реалізується в межах адміністративної процедури заявного характеру.

Процедура виконання обов'язків адміністративно-правового характеру характеризується як втручальна. Видання певних адміністративних актів здійснюється за ініціативою суб'єкта публічного адміністрування і спрямоване на задоволення публічного інтересу. Такими актами, приміром, є акти-плани – генеральні плани населеного пункту. В акті-плані вирішується конкретне питання у сфері публічного адміністрування, проте спрямовує свою дію не на індивідуалізованих приватних осіб, а на не визначене, проте персоніфіковане коло осіб (приміром, жителів конкретного населеного пункту). Адміністративний акт може мати такі форми: власне рішення, що оформлюється документально або є усним; акт-дія; акт-план; бездіяльність. До актів, що не є адміністративними, та відповідно, не приймаються за правилами адміністративної процедури належать: нормативні акти – приймаються за правилами, що не охоплюються адміністративною процедурою; кадрові – призначені для забезпечення ефективного управління; установчі акти – спрямовані на забезпечення інституційної оптимізації управління; юрисдикційні – спрямовані на вирішення конфлікту у сфері публічного адміністрування; зовнішньоорганізаційні та внутрішньоорганізаційні. Ідея про регламентацію процедури укладення адміністративних договорів ґрунтується на положеннях Закону Німеччини «Про адміністративні процедури». Сприйняття такої позиції німецького законодавця дало б змогу і в українській системі публічного адміністрування встановити принципи й правила укладення адміністративних договорів, які б забезпечували права приватних осіб у відносинах із владарюючими суб'єктами. Проте ні поміж науковців, ні в судовій практиці немає однозначного розуміння, які договори за участю суб'єктів владних повноважень мають ознаки адміністративних, що ускладнює правозастосування. За чинним КАС України, адміністративно-правовий договір – це дво- або багатостороння угода, учасником (учасниками) якої є суб'єкт (суб'єкти) владних повноважень, і спрямована на реалізацію ним (ними) завдань і функцій публічно-правового характеру. У проєкті Кодексу запропоновано визначення поняття «адміністративний договір» як правового акта, а не як договору. Адміністративний договір, за баченням розробників проєкту, може укладатися між суб'єктами влад-

них повноважень, а також між такими суб'єктами та іншими особами для вирішення таких завдань управління: а) для розмежування компетенції чи визначення порядку взаємодії між суб'єктами владних повноважень; б) для делегування публічно-владних управлінських функцій; в) замість видання індивідуального акта; г) для врегулювання питань надання адміністративних послуг.

У діяльності публічної адміністрації процедура посідає центральне місце, оскільки основним призначенням суб'єктів, що здійснюють публічне управління, є вирішення конкретних адміністративних справ шляхом прийняття адміністративних актів.

Виокремлюються три складники адміністративного процесу:

- 1) адміністративно-судовий процес, у межах якого здійснюється розгляд публічних правових конфліктів в адміністративних судах;
- 2) адміністративно-управлінський процес, у межах якого здійснюється виконавчо-розпорядча діяльність органів публічної адміністрації;
- 3) адміністративно-юрисдикційний процес, у межах якого здійснюється розгляд справ про адміністративні правопорушення та застосування заходів адміністративного примусу [14, с. 258–259].

Адміністративно-управлінський процес реалізується саме через адміністративні процедури, які впорядковують діяльність державних органів, які відповідно до норм чинного законодавства України наділені спеціальними функціями та мають спільну мету діяльності, а саме припинити та попередити виникнення правопорушень, у тому числі порушення митних правил. Тобто у них можуть брати участь органи виконавчої влади, підприємці і громадяни, але співвідношення сторін у цих правовідносинах таке, що однією з них завжди виступає орган виконавчої влади, що реалізує митну політику, який здійснює в межах наданих йому повноважень владний управлінський вплив на ці суспільні відносини.

Адміністративна процедура формування державної політики боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил є видом правотворчості публічної адміністрації, що полягає в діяльності уповноважених суб'єктів щодо розроблення, ухвалення, зміни чи скасування заходів державної політики на підставі та відповідно до законів і міжнародних договорів України.

Досліджуючи проблеми співвідношення понять «адміністративна процедура» та «адміністративне провадження», В. Тимошук зазначає, що поняття «процедура» і «провадження» можуть співвідноситися як статика і динаміка. Тобто процедура – це

встановлений порядок розгляду та вирішення справи (модель провадження), а провадження – це вже власне розгляд та вирішення конкретної справи [15, с. 66].

У загальній теорії права під стадіями, як правило, розуміються відносно самостійні цикли юридичного процесу, на кожному з яких вирішуються специфічні завдання, для чого здійснюються чітко визначені правовими нормами юридичні дії та видаються юридичні документи (правові акти) [10, с. 401].

У теорії адміністративного права стадія розглядається переважно як відносно самостійна сукупність послідовно здійснюваних, взаємопов'язаних процесуальних дій, які об'єднані метою отримання певного юридичного результату [16, с. 93] і відрізняються певним колом суб'єктів та закріплюються відповідними процесуальними актами [17, с. 488].

Отже, стадії розглядаються як самостійні частини адміністративно-процедурної діяльності, необхідні для досягнення загального результату. Кожна стадія насамперед характеризується наявністю безпосереднього специфічного завдання, яке можна вважати «окремою сходинкою до досягнення головної мети процесуальних дій» [7, с. 608].

Є. Дегтярьова підкреслює, що кожна стадія адміністративної процедури має відносно самостійне, але підпорядковане загальній меті процесуальне завдання, що зумовлює, з одного боку, належність стадії до загальної структури процедури, а з іншого – якісні особливості стадії як відокремленого, відносно самостійного явища [18, с. 18].

Загальна кількість обов'язкових стадій адміністративних процедур, а також наявність факультативних (необов'язкових) стадій, як, власне, і кількість етапів процедур, що становлять зміст відповідних стадій, зумовлюється характером конкретного адміністративного провадження і ступенем його врегульованості адміністративно-процесуальними нормами. Нині більшість сучасних дослідників адміністративного процесу визначають стадію як відносно відокремлену, обмежену часом і логічно пов'язану сукупність процесуальних дій, спрямованих на досягнення певної мети й вирішення відповідних завдань конкретного адміністративного провадження, що характеризується певним колом суб'єктів і закріплюється в процесуальних актах [19, с. 192; 20, с. 214].

Під час проведення процесуальних дій, зазначених у пунктах 2, 4–6, 8 частини другої статті 508 МК України, складаються протоколи, форми яких встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику. Приписами

ч. 1 ст. 508 МК України процесуальним діям надано нове значення – вони проводяться з метою отримання доказів, необхідних для правильного вирішення справи про порушення митних правил.

Порядок виконання кожної з процесуальних дій, зазначених у ст. 508 МК України, детально регламентовано окремою нормою МК України та здійснюється шляхом реалізації відповідних повноважень посадових осіб митного органу.

Отже, врахувавши викладене, а також приписи ч.ч. 1, 2 ст. 486 МК України, пропонуємо власне бачення структурних складників – стадій провадження у справах про порушення митних правил, які, своєю чергою, складаються з окремих за змістом процесуальних дій, об'єднаних певним логічним зв'язком, – етапів.

1. Стадія порушення справи.
2. Стадія вирішення справи.
3. Стадія оскарження постанови та її перегляду.
4. Стадія виконання постанови.

Як було зазначено вище, мета стадії носить проміжний характер і спрямована на створення умов для досягнення кінцевої мети провадження та дає достатні підстави для переходу до наступної його стадії. З появою у митному законодавстві такої новели, як компроміс у справі про порушення митних правил, питання визначення меж стадій провадження може бути остаточно вирішене, а дискусії з цього приводу припинені. Адже відтепер стадіям досліджуваного провадження можна дати новий критерій. Ідеться про те, що на кожній зі стадій воно може бути припинено, що свідчить про логічну завершеність кожної з них.

У практичній роботі митних органів у напрямі виявлення, припинення та відвернення порушень митних правил можна виділити такі стадії:

1. Визначення об'єкта перевірних заходів.
2. Здійснення перевірних заходів.
3. Прийняття рішення за результатами перевірних заходів.

У результаті аналізу наукових робіт, присвячених питанням нормотворчого процесу, наявної практики запровадження державної програми боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил, а також положень, закріплених у підзаконних актах, що регламентують нормотворчу діяльність Державної митної служби з протидії порушенням митних правил та інших уповноважених суб'єктів, можна дійти висновку, що загальними стадіями адміністративних процедур формування державної політики протидії правопорушенням є такі: стадія підготовки проєкту державної програми протидії правопорушенням; стадія попереднього й офіційного розгляду

проєкту державної програми протидії правопорушенням; стадія ухвалення й офіційного оприлюднення державної програми протидії правопорушенням. Ці стадії мають такі особливості: на кожній стадії вирішується специфічне завдання; для кожної стадії характерне різне коло суб'єктів, задіяних у розробленні заходів; взаємопов'язаність та взаємозалежність між попередніми та наступними стадіями; особливість рішень та процесуальних документів, які ухвалюються на кожній стадії, їхні правові наслідки. Адміністративні процедури розроблення державної програми по боротьбі з контрабандою та порушеннями митних правил також мають особливості, які полягають у тому, що ухвалення цієї політики здійснюється Верховною Радою України в межах законотворчого процесу. Стадії адміністративних процедур розроблення державної політики протидії правопорушенням – це відносно самостійні комплекси процесуальних дій уповноважених суб'єктів, які спрямовані на вирішення локальних завдань з підготовки, узгодження, затвердження й оприлюднення державної програми боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил.

Узагальнюючи викладені точки зору з цього питання, очевидно, що відмінності у поглядах на кількість стадій провадження, як і їх найменування, не мають принципового значення: їх можна збільшувати шляхом дроблення процесуальних етапів чи зменшувати шляхом об'єднання цих же елементів провадження, поділяти на окремі дії, визначати основні чи допоміжні, використовувати різні найменування тощо. Принципово важливим є те, що такі стадії мають повно і точно відображати саму процедуру провадження, його динаміку, ті окремі дії чи операції, що відбуваються у процесі реалізації адміністративно-правових норм.

Висновки. Проведене дослідження надає можливість зробити такі висновки:

1. До основних визначальних ознак, які характеризують поняття «адміністративна процедура», віднесемо такі:

1) публічний характер та особливий суб'єктний склад – адміністративна процедура здійснюється в публічній сфері, безпосередньо пов'язана із діяльністю органів публічної адміністрації і супроводжується використанням ними відповідних владних повноважень з урахуванням публічних інтересів;

2) нормативний характер – адміністративна процедура врегульована адміністративно-правовими нормами, які чітко регламентують діяльність уповноважених органів та посадових осіб;

3) індивідуальний характер – прийняте у справі рішення стосується конкретних фізичних або юридичних осіб, що перебувають у стосунках з органами публічної адміністрації;

4) безспірний характер – предметом адміністративної процедури є індивідуальні адміністративні справи, в яких не вирішуються суперечки і не розглядаються скарги осіб на дії та рішення публічної адміністрації;

5) стадійний характер – передбачає послідовну реалізацію декількох стадій за умови, що кожен наступний етап має своєю «відправною точкою» правовий результат попереднього етапу;

6) особлива спрямованість – адміністративна процедура не має своїм результатом застосування примусових заходів, її мета полягає у забезпеченні реалізації прав або обов'язків певного суб'єкта правовідносин у сфері державного управління; адміністративна процедура завершується прийняттям відповідного нормативного акта, обов'язкового для виконання.

2. Підсумовуючи змістові та структурні особливості стадій адміністративної процедури, маємо відзначити їх такі основні ознаки:

– наявність специфічного процесуального завдання;

– особливе коло суб'єктів;

– наявність певної кількості послідовних процесуальних дій, об'єднаних у відповідні етапи;

– здійснення юридичних процесуальних дій у певній логічній послідовності й у відповідних часових межах;

– оформлення результатів здійснених дій у юридичних документах;

– наявність зв'язку між попередніми та наступними стадіями, який забезпечує необхідну послідовність розвитку адміністративного провадження й надає можливість перевірки здійснення окремих стадій.

3. Місце адміністративних процедур укладання адміністративних договорів у системи адміністративних процедур становить перспективний предмет подальших наукових досліджень.

Список літератури:

1. Адміністративна процедура: конспект лекцій / І. Бойко, О. Зима, О. Соловійова; за заг. ред. І. Бойко. Харків : Право, 2017. 132 с.

2. Кузьменко О.В. Адміністративний процес у парадигмі права : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2006. 32 с.

3. Галіцина Н.В. Адміністративна процедура як інститут адміністративного процесу. *Форум права*. 2010. № 4. С. 163–177. URL http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LIN&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=AS&S21COM=S&S21P03=FILA=&S21STR=FP_index.htm_2010_4_28 (дата звернення: 10.11.2019).
4. Филатова А.В. Регламенты и процедуры в сфере реализации государственного контроля (надзора) : монография / под. ред. Н.М. Конины. Саратов : Научная книга, 2009. 280 с.
5. Миколенко О.І. Місце адміністративного процедурного права в системі юридичних знань та системі права України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Запоріжжя, 2011. 40 с.
6. Тарасова В.А. Процедурная форма деятельности органов социального обеспечения. *Советское государство и право*. 1973. № 11. С. 111–115.
7. Бахрах Д.Н., Россинский Б.В., Старилов Ю.Н. Административное право : учебник для вузов. 3-е изд., пересмотр. и доп. Москва : Норма, 2007. 816 с.
8. Якимов А.Ю. Административно-юрисдикционный процесс и административно-юрисдикционное производство. *Государство и право*. 1999. № 3. С. 5–10.
9. Агафонов С.И. Административные процедуры и их реализация в деятельности органов внутренних дел Российской Федерации : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.14. Москва, 2008. 24 с.
10. Теория государства и права: курс лекций / под ред. Н.И. Матузова и А.В. Малько. Москва : Юристъ, 1999. 627 с.
11. Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні : Указ Президента України від 22 липня 1998 р. № 810. Доступ із інформ.-правової системи «ЛІГА-ЗАКОН».
12. Проект Адміністративно-процедурного кодексу України від 3 груд. 2012 р. № 11472. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=44893 (дата звернення: 09.11.2019).
13. Луцик А.М. Внутрішньоорганізаційні адміністративні процедури як елемент функціонування Державної фіскальної служби України. *Часопис Академії адвокатури України*. 2014. Т. 7. № 3. С. 56–60. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chaau_2014_7_3_7 (дата звернення: 09.11.2019).
14. Стеценко С.Г. Адміністративне право України : навчальний посібник. Київ : Атіка, 2007. 624 с.
15. Тимошук В.П. Адміністративні акти: процедура прийняття та припинення дії : монографія. Київ : Конус-Ю, 2010.
16. Гончарук С.Т. Основи адміністративного права України : навчальний посібник. Київ : Аванпост-прим, 2004. 200 с.
17. Адміністративне право України: Академічний курс : підручник: у 2 т. / ред. колегія: В.Б. Авер'янов (голова) та ін. Київ : Юрид. думка, 2004. Т. 1: Загальна частина. 2004. 584 с.
18. Дегтярева Е.А. Административные процедуры : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.14. Ростов-на-Дону, 2007. 25 с.
19. Бандурка О.М., Тищенко М.М. Адміністративний процес : підручник для вищих навчальних закладів. Київ : Літера ЛТД, 2002. 288 с.
20. Административное право Украины : учебник для студентов высших учебных заведений юридических специальностей / Ю.П. Битяк, В.В. Богущкий, В.Н. Гарашук и др.; под ред. проф. Ю.П. Битяка. 2-е изд., перераб. и доп. Харьков : Право, 2003. 576 с.

Homutyanskij V.V. ADMINISTRATIVE PROCEDURES FOR CUSTOMS ACTIVITIES: SOME ISSUES OF DEFINITION

The article is devoted to solving certain theoretical issues of determining the essence of administrative procedures of customs activity. The main defining characteristics that characterize the concept of "administrative procedure" include the following: 1) public nature and special subjective composition – administrative procedure is carried out in the public sphere, directly related to the activities of public administration bodies and accompanied by the use of their respective powers of authority taking into account public interests; 2) normative character – an administrative procedure regulated by administrative and legal norms, which clearly regulates the activities of authorized bodies and officials; 3) individual nature – the decision made in the case concerns specific natural or legal persons who are in relations with public administration bodies; 4) indisputable nature – the subject of the administrative procedure are individual administrative cases, in which disputes are not resolved and complaints of persons against actions and decisions of public administration are not considered; 5) stage character – implies the sequential implementation of several stages, provided that each subsequent stage has its "starting point" the legal result of the previous stage; 6) special focus – the administrative procedure does not result in the application of coercive measures, its purpose is to ensure the realization of the rights or obligations of a certain legal entity in the field of public administration; the administrative procedure ends with the adoption of the relevant statutory act, which is binding.

As a result of the conducted research, it was determined that the place of administrative procedures for concluding administrative contracts in the systems of administrative procedures is a promising subject for further scientific research.

Key words: administrative procedure, customs activity, subject of authority, state control, public authority.